

**Державна служба України з надзвичайних ситуацій
Національний університет цивільного захисту України**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії

Володимир САДКОВИЙ

„___” _____ 2020 року

ПРОГРАМА

вступного іспиту з конкурсного предмету «Історія України» для осіб, що вступають на навчання для отримання ступеню бакалавр на основі повної загальної середньої освіти.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програми вступних випробувань розроблена Приймальною комісією Національного університету цивільного захисту України відповідно до Умов прийому на навчання до закладів вищої освіти України в 2020 році, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 11 жовтня 2019 року № 1285, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 02 грудня 2019 року за № 1192/34163 та Правил прийому до Національного університету цивільного захисту України у 2020 році.

1. Питання до вступного екзамену.

Тема 1. Вступ. Київська Русь.

Предмет і завдання курсу історії України. Історія України як складова частіша загальносвітової історії. Місце вітчизняної історії в системі вузівського навчання. Міжпредметні зв'язки у вивченні історії України. Значення курсу «Історія України» для фахової підготовки і виховання громадянської позиції та патріотизму, вироблення історичної свідомості. Наукова література з історії України. Характеристика архівних джерел.

Поняття про етнос та етногенез. Сучасний український етнос та його розселення. Інші етноси на території України. Духовне надбання етносу, складова частина його національної свідомості.

Східні слов'яни. Східнослов'янські племена і давноплемінні союзи VI — IX ст.

Передумови утворення держави - Київської Русі. Теорії походження Київської Русі. Соціально-економічні і політичні фактори об'єднання слов'ян. Розвиток і характер землеволодіння. Соціально-економічний розвиток Київської Русі. Внутрішні та зовнішні фактори розвитку Київської держави за Ігоря, Ольги, Святослава Відносини Русі з кочівниками. Військові походи князів Руської держави. Етнокультурні процеси в Київській Русі. Основні закономірності розвитку держави. Хрещення Русі та його історичне значення. Київська митрополія. Володимир Великий та Ярослав Мудрий. Соціально-економічний розвиток. Соціальна структура населення. Генетична неоднорідність слов'янського середовища. Чинники формування етнокультурної спільності. "Руська правда".

Рекомендована література: основна 2- 8, 15, 23, 28, 29, 31, 33, 37, 38, 39, 40, 42, 66, 68, 69, 70.

Тема 2. Роздроблення Русі. Південно-західні руські князівства (XII -перша половина XIV ст.). Етнополітичний розвиток.

Київська Русь як децентралізована федерація. Причини роздробленості Русі. Форми земельної власності. Зростання політичної і економічної могутності місцевих центрів. Спроби відновлення єдності держави.

Соціальна структура населення. Земельно-територіальні спільності та збереження загальнослов'янської етнополітичної спільності. Продовження процесу формування української народності. Економічне і політичне зростання Галицького князівства. Внутрішня і зовнішня політика Ростиславичів. Ярослав Осмомисл. Етнополітика. Протистояння експансії польських і угорських феодалів. Роман Мстиславович. Соціально-економічний розвиток Галицько-Волинського князівства Виникнення і зростання міст. Суспільно-політичний і адміністративний устрій. Боротьба Русі проти монголо-татарської навали. Ідея єдності Русі. Спроби Данила Галицького організувати антиординську коаліцію держав. Міжнародні відносини за Данила Галицького.

Рекомендована література: 2- 8, 15, 28, 31, 32, 33, 38, 39, 40, 42, 46, 57, 58, 64, 66, 70, 73, 80.

Тема 3. Україна під владою Литви і Польщі. Історичні процеси в міграційних явищах.

Зростання політичної могутності Великого князівства Литовського. Боротьба за оволодіння Галицько-Волинським князівством. Політика великих литовських князів на українських землях. Етнополітика. Соціально-політичний устрій держави. Розширення південних кордонів князівства. Литовській князь Вітовт, його зовнішня і внутрішня політика. Юридичне оформлення кріпосного права. Зростання впливу Польщі на Литву. Консерватизм національної культури як фундатор українського етносу Місце українських магнатів і шляхти в політичному житті. Наступ католицизму. Православна церква. Походження, джерела поповнення і час виникнення козацтва. Місце козаків у охороні південних рубежів. Причини, час і місце заснування першої Запорозької Січі. Напади татар і турків на українські землі. Соціально-економічний розвиток українських земель у другій половині XIV – у середині XVI ст. Розвиток сільського господарства, ремесла сільських і міських промислів. Люблінська унія. Україна під владою Польщі. Соціально-економічний розвиток. Колонізація Лівобережної України. Магдебурзьке право. Мануфактури. Торгівля. Берестейська церковна унія.

Рекомендована література: 2- 8, 28, 31, 32, 33, 38, 39, 40, 42, 58, 64, 66, 70, 73, 79, 80.

Тема 4. Українські землі у складі Речі Посполитої (друга половина XVI - перша половина XVII ст.) Зростання козацтва. Визвольна війна. Становлення державності.

Посилення соціального і національно-релігійного гніту в Україні. Урядова політика щодо козаків. Виникнення реєстрового козацтва. Формування суспільно-політичного устрою Запорозької Січі. Козацькі повстання. Наступ магнатів на пріва. Визвольна війна українського народу у середині XVII ст. Характер, рушійні сили і мета. Основні етапи. Перемоги. Українсько-російські зв'язки. Оцінка Переяславської угоди. Ліквідація старого державного ладу і зародження української державності.

Адміністративно територіальний устрій. Тенденції розвитку українського етносу. Зародження української соціальної системи, наявність в ній ознак міжнародного впливу. Поділ суспільства на суспільні групи – стани. Відновлення війни з Польщею. Віленське перемир'я. Створення коаліції проти Польщі.

Рекомендована література: 1, 2, 3, 6, 11, 13, 19, 28, 51, 57, 74.

Тема 5. Українська козацька держава (2 половина XVII - початок XVIII ст.)

Гетьман Іван Виговський. Порушення умов Переяславської угоди. Розчленування України на Лівобережжя й Правобережжя. Україна к політичних планів Росії, Польщі та Туреччини. Запорозці у боротьбі проти татарсько-турецької агресії. “Вічний мир” і остаточне закріплення поділу України. Соціально-економічні та етнополітичні наслідки визвольної війни. Розвиток сільського господарства. Адміністративно-політичний устрій. Наступ на політичну автономію України. Обрання гетьманом Івана Мазепи. Зміцнення влади козацької старшини. П. Орлик та його Конституція. Інкорпораційна політика царизму. Боротьба старшини за відновлення гетьманства Ліквідація Запорозької Січі. Особливості етнополітики в цей період.

Рекомендована література: 2- 8,11,12, 13, 19, 32, 39, 40, 41, 42, 50, 57, 62, 65, 70, 73, 80.

Тема 6. Правобережні та Лівобережні українські землі в 2 половині XVIII ст. Етнополітика.

Спустошення Наддніпрянського Правобережжя. Умови економічного розвитку. Відновлення козацтва. Західноукраїнські землі під чужоземним ігом. Рух опришків. Закарпаття під владою Угорщини. Буковинські, землі в складі Молдавського князівства Інкорпорація України в державну структуру Російської й Австрійської імперій. Перший поділ Речі Посполитої. Захоплення Австрією Галичини й Буковини. Включення Правобережної України до складу Російської імперії. Третій поділ Речі Посполитої. Перетворення Гетьманщини у провінцію Російської імперії. Формування та розвиток історико-етнографічних регіонів України. Закріпачення селян Лівобережної України. Поширення на старшину прав російського дворянства. Україна в російсько-турецьких війнах другої половини XVIII ст. Етнополітика.

Рекомендована література: : 2- 8, 15, 20, 21, 24, 32, 33, 38, 39, 40, 42, 57, 58, 64, 70, 73.

Тема 7. Українські землі у складі Росії та Австрії у першій половині XIX ст. Етнополітика.

Розвиток товарних відносин і криза феодальної системи господарства. Стан сільського господарства. Промисловість. Торгівля. Транспорт. Загострення соціальних суперечностей. Поширення кріпацтва на Південну

Україну. Участь українського населення у війні 1812р. Декабристи в Україні. "Південне товариство". Вплив польського повстання 1830-1831 рр. на Україну. Початок українського національного відродження. Політизація національного руху. Формування та діяльність громадських, культурологічних, освітніх, політичних організацій. Утворення Кирило-Мефодіївського товариства. Закарпаття у складі Австрійської монархії. "Руська трійця" Західноукраїнські землі в революції 1848-1849 рр. Головна руська рада Скасування панщини. Формування української мови. Політика асиміляції австрійського уряду щодо українського народу. Історичні процеси в міграційних та еміграційних явищах українців. Етнополітика. Еволюція державності.

Рекомендована література: : 2- 8, 15, 32, 33, 38, 39, 40, 42, 58, 64, 70, 73, 78.

Тема 9. Українські землі у складі Росії та Австрії у 2 половині ХІХ ст. – початку ХХ ст. Етнополітика

Піднесення антикріпацького руху. "Київська старовина". Маніфест і положення 19 лютого 1861 р. Реформи 60-70-х рр., історичне значення реформ. Стан сільського господарства. Промисловий розвиток. Інтеграційні процеси. Народження вітчизняної буржуазії. Студентські громади. "Братерство тарасівців". Народовольці в Україні. Робітничий рух. Марксистські гуртки. Перші соціал-демократичні організації. Активізація національного руху. Соціально-економічне становище українських земель у складі Росії. Економічна криза 1900-1903 рр. Загальноросійські й українські партії в Україні. Україна в демократичній революції 1905-1907 рр. Виникнення україномовної преси. Столипінська аграрна реформа. Українське питання в Державній Думі.

Економічний розвиток західноукраїнських земель після революції 1848-1849 рр. Економічний розвиток західноукраїнських земель після революції 1848-1849 рр. Чужоземний капітал у промисловості. Становище робітників. Національний склад буржуазії й робітників. Стан сільського господарства. Москвофіли й народовці. Тенденції культурного розвитку. Валуєвський циркуляр та Ємський указ. Соціально-економічний розвиток західноукраїнських земель на початку ХХ ст. Боротьба трудящих проти соціального гніту. Україна в першій світовій війні. Товариство українських поступовців. "Спілка визволення України", Українські січові стрільці. Антивоєнний рух народних мас. Політичні наслідки війни в Україні. Формування передумов національно-демократичної революції.

Рекомендована література: 2- 8, 15, 32, 33, 39, 40, 42, 58, 64, 66, 70, 73, 78.

Тема 10. Боротьба за відродження державності України (1917-1920 рр.). Лютнева демократична революція 1917 р. Проблеми національного державотворення. Утворення Центральної Ради. Державотворчі процеси в Україні. Утворення рад. Центральної Ради та Тимчасового Уряду. Національне державотворення. Ставлення різних політичних сил та партій до збройного повстання у Петрограді в жовтні 1917 р., Утворення Української

Народної Республіки. Виникнення в Україні радянського уряду. IV Універсал Центральної Ради. Ситуація України між російськими та австро-угорськими військами. Криза Центральної Ради навесні 1918 року. Українська Держава гетьмана П. Скоропадського. Тенденції розвитку освіти науки і техніки. Утворення Директорії, її склад, соціальна база, політика Відновлення УНР. її політика Утворення Західноукраїнської Народної Республіки. Акт злуки УНР та ЗУНР 22 січня 1919р. Загальноукраїнський з'їзд Рад. Перша конституція України. Політика більшовиків в Україні.
Рекомендована література 2- 9, 15, 32, 39, 40, 42, 43, 47, 48, 64, 70, 73, 75, 76.

Тема 11. Українські землі в 20-30-х роках ХХ ст.

Соціально-економічне й політичне становище України на початку 20-х років. Перехід до нової економічної політики. Голод 1921-1923 рр., УРСР у системі "договірної федерації". Наслідки входження УРСР до складу Радянського Союзу. Етнополітика. "розстріляне відродження. Конституція СРСР 1924 р. Неп у промисловості. Суть господарського розрахунку. Трестування промисловості. Проблема безробіття. Перші наслідки відбудовного, процесу. Курс на "всеосяжну колективізацію". "Ножиці цін". Утвердження одноособової диктатури Й.В.Сталіна. Згортанні нової економічної політики. Результати капітального будівництва у промисловості в роки першої і другої п'ятирічок. Завершення колективізації основної частини селянських господарств у 1931 –1932. Судові політичні процеси 30-х років. Згортання політики українізації.

Західноукраїнські землі у 20-30-ті рр. Українське питання. Полонізація: цілі, засоби та наслідки. Радікалізація громадсько-політичного життя. Політичне життя. ОУН. Національно-визвольний рух. Прояви радикалізму та екстремізму.

Рекомендована література 2- 9, 15, 32, 33, 36, 39, 40, 42, 43, 47, 48, 54, 70, 73, 75, 76.

Тема 12. Україна в роки другої світової війни (1939-1945 рр.).

Становище на західноукраїнських землях у міжвоєнний період. Українське питання в політиці Польщі, Румунії, Чехословаччини. Організація українських націоналістів. Роль греко-католицької церкви в суспільно-політичному житті Західної України. Укладення пакту Молотова-Ріббентропа. Початок другої світової війни. Вступ армії на Західну Україну. Включення основної частини західноукраїнських земель до складу УРСР та їх радянська. Напад Німеччини та її союзників на СРСР. Катастрофічні поразки 1941 р. Початок народної боротьби в тилу ворога Німецький окупаційний: режим План "Ост". Адміністративний устрій окупованої України. Розгортання партизанського руху проти окупантів та діяльність підпілля. Утворення УПА. Нова програма й тактика ОУН Початок визволення території України. Завершення боїв за Україну восени 1944 р. Початок відбудовчих робіт. Особливості відбудови народного господарства

України в умовах війни.

Рекомендована література 2- 9, 15, 32, 38, 39, 40, 42, 45, 51, 70, 73, 75, 76, 77, 78.

Тема 13. Україна в другій половині 50-х - першій половині 80-х років.

Включення УРСР у світову політику як однієї з фундаторів і членів ООН. Операція "Вісла". Труднощі відбудови народного господарства. Голод 1946— 1947 рр. Насильницька колективізація в західних областях України. Масові репресії. Передача Кримської області до складу УРСР: мотиви і правова основа. Спроби лібералізації політичного режиму. Початок реабілітації жертв сталінських репресій. Реформи М. Хрущова, їх суперечливий і непослідовний характер., загальна спрямованість і значення. Формування та діяльність громадських, культурологічних, освітніх, політичних організацій українського народу. Спроби подолання кризи в сільському господарстві. Поява декадентів в Україні. Зародження руху шестидесятників. Переміни в кремлівському керівництві у жовтні 1964 р. та їх. наслідки для України.

Зупинення реабілітації й замовчування злочинної діяльності Сталіна Деформації у структурі економіки України, хижацька експлуатація її багатств, будівництво хімічних підприємств, атомних електростанцій. Наростання екологічної небезпеки. Екстенсивний розвиток сільського господарства, шкідливість кампанії щодо ліквідації неперспективних сіл. Дальше обмеження прав України. Політичні репресії 60-70-х років. Поглиблення нігілістичного самовизнання; національної самотності українського народу. Становлення історії України. Розгортання правозахисного та дисидентського руху. Репресивні дії органів КДБ. Загострення гальмівних процесів у соціально-економічному та суспільно-етичному розвитку України. Етнополітика.

Рекомендована література: 1- 8, 10, 15, 17, 32, 33, 38, 39, 40, 42, 58, 70, 73.

Тема 14. Поглиблення кризи тоталітаризму в СРСР Процеси державотворення (1985-1991 рр.)

Спроби М.С. Горбачова реформувати. Чорнобильська катастрофа та її наслідки. Відновлення критики сталінізму. Зростання політичної активності народу. Гальмування перебудовчих процесів в Україні. Національне пробудження українського народу. Формування та діяльність громадських, культурологічних, освітніх, політичних організацій українського народу. Реабілітація політичних в'язнів. Утворення нових політичних партій та громадських об'єднань. Курс національно-демократичних сил на утвердження державної та економічної незалежності республіки, утворення самостійної держави. Спроба серпневого (1991 р.) перевороту у Москві та його наслідки. Акт проголошення незалежності України. Заборона діяльності КПУ, Демократизації суспільства, відродженні національних традицій. Пробудження релігійного життя. Угода про Співдружність незалежних

держав. Затвердження Державної символіки України.

Рекомендована література 2- 8, 10, 15, 17, 32, 33, 38, 39, 40, 42, 64, 70, 73, 78.

Тема 15. Розвиток незалежної України.

Створення правової бази розвитку України як демократичної держави. Зміцнення державних кордонів. Формування Збройних сил Запровадження національної грошової одиниці та інших інститутів державності. Прийняття Верховною Радою України нормативних актів. Лібералізація економічного життя. Перехід до ринкових відносин, приватизації, їх суперечливий характер. Зниження темпів промислового й сільськогосподарського виробництва. Криза кредитно-фінансової системи. Наростання інфляційних процесів і соціальної напруженості. Пошуки шляхів виходу з кризи і соціального захисту населення. Труднощі національно-культурного відродження, розвитку. Кримська автономія. Формування багатопартійності в Україні. Прийняття Конституції України. Концепція зовнішньої політики України. Визнання України зарубіжними державами, встановлення дипломатичних відносин, формування представництв у міжнародних організаціях та входження України до євроструктур. Набуття Україною без'ядерного статусу. Зовнішньополітичні акції України щодо зміцнення миру і співробітництва. Розстановка політичних сил у парламенті.

Рекомендована література: 2- 8, 10, 15, 17, 32, 33, 38, 39, 40, 42, 58, 64, 70, 73, 78.

2. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ТЕСТОВИХ ПИСЬМОВИХ РОБІТ ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО ВСТУПНОГО ТЕСТУВАННЯ З ІСТОРІЇ

Реформування загальної середньої освіти відповідно до Закону України "Про загальну середню освіту" і перехід від традиційних випускних екзаменів до державної атестації учнів середніх загальноосвітніх навчальних закладів, запровадження тематичного обліку знань потребують розробки нових форм і методів контролю та сучасної системи оцінювання навчальних досягнень учнів, їх, складовими з курсу всесвітньої історії ХХ - ХХІ століття та історії України є засвоєння ними теоретичного матеріалу та сформованість умінь і навичок аналізу набутих знань. Цей принцип закладено в оцінювання письмових робіт екзаменаційного вступного тестування з історії до НУЦЗ України.

Пропонована 12-бальна шкала оцінок знань абітурієнтів з історії дає можливість, на відміну від традиційної 4-бальної, не вдаючись до додаткових засобів, мати уявлення про рівень засвоєння учнем навчального матеріалу та сформованості у нього навчальної діяльності, а також дає можливість забезпечити під час проведення екзаменаційного вступного тестування повну самостійність учасників при виконанні ними пропонованих завдань.

Письмова робота екзаменаційного вступного тестування складається з 82 завдань обов'язкового рівня.

Оцінювання здійснюється в системі тематичного обліку знань, коли бали виставляються за виконані завдання за чотирма групами завдань, які оцінюються за вірними відповідями за 200-бальною максимальною сумарною системою.

Оцінювання завдань

Бали	Критерії
	<i>I група</i>
	Завдання з вибором однієї правильної відповіді Завдання цієї форми складається зі вступного запитання та чотирьох варіантів відповідей, серед яких потрібно вибрати один правильний.
0	Відповідь з чотирех наданих варіантів неправильна.
1	Відповідь із чотирех наданих варіантів правильна.
	<i>II група</i>
	Серед запропонованих тверджень (I, II, III,IV,V, ...) треба обрати ті, які розкривають основний зміст та відмітити лише один вірний варіант відповіді (А,Б,В,Г) із тверджень у таблиці.
0	Вибрано неправильний варіант відповіді із запропонованих.
1	Вибрано одну правильну відповідь із запропонованих.
2	Вибрано дві правильних відповіді із запропонованих.
3	Вибрано три правильних відповіді із запропонованих.
4	Вибрано чотири правильних відповіді із запропонованих.
	<i>III група</i>
	В наступному блоці питань позначте цифрами відповідність подій історичним особам або датам:
0	Не позначено жодної правильної відповідності
1	Позначено одну правильну відповідність із запропонованих.
2	Позначено дві правильних відповідності із запропонованих.
3	Позначено три правильних відповідності із запропонованих.
4	Позначено чотири правильних відповідності із запропонованих.
	<i>IV група</i>
	У наступних завданнях відмітити відповідність між поняттям та його визначенням:
0	Не позначено жодної вірну відповідність між поняттям та його визначенням
1	Позначено одну вірну відповідність між поняттям та його визначенням
2	Позначено дві вірні відповідності між поняттям та його визначенням
3	Позначено три вірні відповідності між поняттям та його визначенням
4	Позначено чотири вірні відповідності між поняттям та його визначенням
	<i>V група</i>
	Розкрити питання у розширеному обсязі (15-17 тез):
0	Не відмічено жодної вірної відповіді

1	Відмічено одну вірну відповідь
2	Відмічено дві вірні відповіді
3	Відмічено три вірні відповіді
4	Відмічено чотири вірні відповіді
5	Відмічено п'ять вірних відповідей
6	Відмічено шість вірних відповідей
7	Відмічено сім вірних відповідей
8	Відмічено вісім вірних відповідей
9	Відмічено дев'ять вірних відповідей
10	Відмічено одинадцять вірних відповідей
11	Відмічено тринадцять вірних відповідей
12	Відмічено п'ятнадцять-сімнадцять вірних відповідей

Загальна оцінка за письмову тестову роботу – 12 балів.

Шкала переведення сумарних отриманих балів (200) в 12 бальну систему оцінок.

Сума балів	0-20	21 - 35	36-45	46-55	56-70	71-90	91-110	111-130	131-145	146-160	161-175	176-189	190-200
Оцінка	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

3. ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Баран В. Україна після Сталіна - нарис історії 1953-1985 рр. - Львів, 1992.
2. Баран В., Грицак Н., Зайцев К. та ін. Історія України. - Львів, 1991.
3. Бойко О. Історія України. – К., 1994.
4. Борисенко Н. Історія України з давніших часів до ХІХ ст. – К – 1996.
5. Історія України: нове бачення. - К, 1995—1996. Т. 1-2.
6. Політична історія України: Посібник для студентів вищих навчальних закладів/ За ред В.І. Танцюри – К.: “Академія”, 2002. – 488с.
7. Терещенко Ю., Курило В. Історія України. Навч. посібник. -Кін. 1.-К, 1995.
8. Рибалка І. Історія України. —Ч. 1. Від найдавніших часів до кінця ХVІІІ ст. – Харків, 1995.
9. Турченко Н. Історія України в першій половині ХХ ст.
10. Турченко Н. Історія України в другій половині ХХ ст.

Додаткова:

11. Антонович В. Про козацькі часи на Україні. - К, 1991.
12. Апанович О. Розповіді про запорізьких козаків. - К, 1991.
13. Апанович О. Гетьмани України і кошові отамани Запорізької Січі. - К, 1993.
14. Багатопартійна Українська держава на початку ХХ ст. Програмні документи перших українських політичних партій. —К 1992,
15. Баталій Д. Нарис історії України. Доба натурального господарства - К, 1994;
16. Баран В., Козак Д, Терпиловський Р. Походження слов'ян —К. 1991.

17. Баран В. Україна після Сталіна - нарис історії 1953-1985 рр. - Львів, 1992.
18. Білас І. Репресивно-каральна система в Україні. 1917-1953. Суспільно-політичний та історико-правовий аналіз у 2 кн. —К. 1994.
19. Боплан Г. Опис України. Меріме П Українські козаки та їхні останні гетьмани. Богдан Хмельницький. - Львів, 1990.
20. Боршак І. Мазепа, Орлик, Войнаровський - Львів, 1991.
21. Боршак І., Мартель Р. Іван Мазепа Життя пориви великого гетьмана - К, 1991.
22. Брайчевський М. Вступ до історичної науки. Наоч. посібник. -К, 1995.
23. Брайчевський М. Утверждение христіанства на Русі. - К, 1989.
24. Володарі гетьманської булави. Історичні портрет. - К, 1994.
25. Волковинський В. Нестор Махно. Легенди і реалії. К, 1994.
26. Великий українець: матеріали з життя та діяльності М. Грушевського. -К, 1992.
27. Верспек В. Махновщина - К, 1992.
28. Версткж В, Дзюба О., Репринцев В. Україна від найдавніших часів до сьогодення, фонологічний довідник. -К., 1995.
29. Історія України в особах. -IX-XIII.-К, 1993.
30. Історія України в особах. - XIX-XX ст. - К, 1995.
31. Історія України в прозових творах та документах:
32. Витоки. Від найдавніших часів до першої половини IX ст. —К, 1995;
33. Відома і чужа у всіх кінцях землі. Друга половина IX—перша пол. XII ст. - К, 1993.
34. Великий неспокій. Друга половина XII-XIIIст. -К, 1992;
35. Темні віки. XIV - перша половина XV ст. - К, 1993.
36. На переломі. Друга половина XV - перша половина XVI ст. -К, 1994;
37. Коли земля стогнала Друга половина XVI - перша половина XVII ст. - К, 1995.
38. Руїна Друга половина XVII ст. - К, 1996.
39. Історія українського війська Т.1.—Львів, 1992; т. 2.—Львів, 1989.
40. Історія України: нове бачення. - К, 1995—1996. Т. 1-2.
41. Коваль М Україна 1939-1945. Маловідомі і непрочитані сторінки історії. -К, 1995.
42. Касьянов Г., Даниленко В. Сталінізм і українська інтелігенція (20-30-ті роки). - К, 1991.
43. Колективізація і голод на Україні (1922-1933) Зб.докум. і матеріалів,—К, 1993.
44. Котляр М Історія України в особах. Давньоруська держава —К., 1996.
45. Котляр М, Кульчицький С. Довідник з історії України. —К. 1996.
46. Котляр М, Смолій В Історія в життєписах. - К, 1994.
47. Костомаров М Історія України в життєписах визначних її діячів. - К, 1991.
48. Крип'якевич І. Богдан Хмельницький. - Львів, 1990,
49. Крип'якевич І. Історія України. - Львів, 1992.
50. Кульчицький С. Комунізм в Україні: перше десятиріччя (1919-1928). -К, 1996.
51. Конквест Р. Жнива скорботи. Радянська колективізація і голодомор.—К 1993.
52. Косик В Україна і Німеччина в другій світовій війні. Париж; Нью-Йорк, Львів, 1993.
53. Лаврів П Історія Південно-Східної України. - Львів, 1992
54. Литвин М, Науменко К. Історія ЗУНР. - Львів, 1995.

55. Литвин В Політична арена України: дійові особи і виконавці. -К,, 1994.
56. Минуле України: відновлені сторінки. - К, 1991.
57. Міщик Ю. Джерела з історії національно-визвольної війни-українського народу середини XVII ст. - Дніпропетровськ, 1996.
58. Мачук П. Українська Повстанська Армія 1942-1945, -Львів, 1991.
59. Млиновецький Р. Нариси з історії українських визвольних змагань 1917-1918. -Львів, 1994.
60. Нагаєвський І. Історія української держави XX ст. - К,, 1994.
61. Нариси з історії українського національного руху. - К, 1994.
62. Національні відносини в Україні у XX ст. Збірник документів і матеріалів. -К, 1994.
63. Петлюра С. Статті. - К, 1993.
64. Петров В. Походження українського народу. - К, 1992.
65. Полонська-Василенко Н. Історія України. У П~х томах. - К, 1992.-Т. 1-2.
66. Панчук Ю. Микола Іванович Костомаров. – К., 1992.
67. Революція наУкраине (по мемуарам белых). — К, 1990.
68. Реєнт О. Українська революція. - К, 1996.
69. Сергійчук В. Національна символіка України, -К, 1992.
70. Слюсаренко А, Томенко М. Історія української конституції. -К.,1993.
71. Смолій В, Гуржій О. Як і коли почала формуватися українська нація. -К, 1991.
72. Смолій В, Степанков В. Богдан Хмельницький. Політичний портрет. - К, 1993,1995.
73. Субтельний О. Україна; історія. - К, 1991-1993.
74. Терещенко Ю. Україна і європейський світ. - К, 1996.
75. Толочко А. Князь в Древней Руси: власть, собственность, идеология.—К, 1992.
76. Толочко П. Київська Русь. - К, 1996.
77. Толочко П. Історичні портрети. - К, 1990.
78. Трофимович В. Україна в роки другої світової війни (1939-1945). -Львів, 1995.
79. Українська державність у XX ст. -К, 1996.
80. Українська народність. Нариси соціально-економічної і етнополітичної історії. - К, 1990.
81. Українські січові стрільці. -1914-1920. - Львів, 1991.
82. Шеповал Ю. У ті трагічні роки. Сталінізм на Україні. —К, 1990.
83. Шеповал Ю. Україна 20-50-х років: сгторінки ненаписаної сторії.-К,1993.
84. Шеповал Ю. Людина і система (Штрихи до портрету з тоталітарної доби в Україні). - К, 1994.
85. Шип Н. А. Интеллигенция на Украине (XIX в.) Историко-социлогический очерк. —К, 1991.
86. Яворницький Д. Історія запорізьких козаків. У 3-х томах -Львів, 1990-1992. - Т.1993.
87. Яковенко Н. Українська шляхта з кінця XIV до середини XVII ст. (Волинь і Центральна Україна). - К, 1994.